

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Omdat de burger wat van ons verwacht

Rondetafelgesprek Toezicht en handhaving in de openbare ruimte 5 september 2013

Tweede Kamer commissie Veiligheid en Justitie

Bijdrage van Lianne Kerstens, beleidsmedewerker Vereniging van Nederlandse Gemeenten

De burger wil een veilige en leefbare woonomgeving. In het integraal veiligheidsplan beschrijft de gemeente hoe deze vraag van de samenleving wordt beantwoord. Dit plan bevat de prioriteiten, de gestelde doelen en welke instrumenten worden ingezet om deze doelen te bereiken. Op basis van dit integraal veiligheidsplan gaan gemeenten het gesprek aan met andere partijen over hun inzet, zoals bijvoorbeeld de politie.

De boa openbare ruimte is in de jaren '90 geïntroduceerd. Als gevolg van een terugtrekkende beweging van de politie, was er een handhavingstekort ontstaan op het gebied van leefbaarheid. Gemeenten constateerden dat de vraag naar leefbaarheid vanuit de burger bleef en sprongen in dit gat door vanuit eigen middelen functionarissen aan te stellen. Handhaven in de openbare ruimte heeft zich ontwikkeld tot een professioneel vakgebied. Er is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de kwaliteit van de boa openbare ruimte. Zo zijn recentelijk de opleidingseisen verzaamd en is een permanente her- en bijscholing ingevoerd. Ook een landelijk herkenbaar uniform zal bijdragen aan de professionalisering. Wij ontwikkelen hiertoe een model uniform.

Alhoewel het hier gaat om een functionaris in dienst van gemeenten, moet de Minister van Veiligheid en Justitie toestemming geven voor de inzet van de boa. De Minister toetst of een beroep op de politie voor de uitoefening van deze taak onwenselijk is en dus de inzet van een boa noodzakelijk is. Daar de gemeente de inzet van een boa bepaalt op basis van een lokaal integraal veiligheidsplan, is het vreemd dat de beoordeling van de inzet van een boa aan het Rijk wordt overgelaten. De lokale problematiek is leidend voor de inzet en de gemeente bepaalt dan ook zelf of, wanneer, hoeveel en hoe boa's worden ingezet. Overleg over de inzet vindt plaats in de lokale driehoek. Het verplaatsen van de noodzakelijkheidstoets van landelijk niveau naar de driehoek is een stap in de goede richting.

Door de aanwezigheid op straat, is de boa openbare ruimte het eerste aanspreekpunt van de burger. Het werkgebied bestaat uit het bevorderen van de leefbaarheid en het voorkomen van de kleinere ergernissen in de buurt. Het kader waarbinnen een boa openbare ruimte mag optreden, is de domeinlijst. In de praktijk loopt de boa openbare ruimte tegen de grenzen aan van zijn bevoegdheden. Zo mag hij verkeerd aangeboden huisvuil verbaliseren, maar kan dit niet zodra het gaat om het illegaal aanbieden van bedrijfsafval. Met andere woorden; als een bedrijfswagen vuilniszakken aan de straat neer zet, kan een boa openbare ruimte niet ingrijpen. Voor de burger lijkt het hierdoor alsof de boa in kwestie willekeur toepast door in het ene geval wel in te grijpen en in het andere geval niet. Dit pleit voor het overhevelen van dit type lichte milieuovertredingen van het domein Milieu, Welzijn en Infrastructuur naar het domein Openbare Ruimte.

Handhaving op criminaliteit als winkeldiefstal is een brug te ver. Dit vraagt om een aantal eisen die niet passen binnen het profiel van de boa die zich richt op leefbaarheid. Niet alleen gezien de zwaarte van het delict, maar ook vanwege de diverse randvoorwaarden die moeten worden gerealiseerd om arrestantenvervoer en de intake van een verdachte te kunnen uitvoeren. Vanuit dit perspectief is de politie dan ook de meest geschikte partij om op te treden tegen misdrijven als winkeldiefstal. Bij toekomstige domeinuitbreidingen zou aan het criterium leefbaarheid moeten worden getoetst en ook moeten worden mee gewogen of specialistische kennis en apparatuur noodzakelijk is.

De boa en de politie staan voor een gezamenlijke opdracht en behoren dan ook niet naast elkaar of in plaats van elkaar te werken maar juist mét elkaar. Een boa openbare ruimte is geen politieagent. Om te komen tot geslaagde samenwerking, moeten er afspraken worden gemaakt over een aantal randvoorwaarden. Te denken valt aan achtervang, toegang tot een netwerk als C2000, informatiedeling en het organiseren van afstemmingsmomenten. Het mag niet zo zijn doordat een gemeente toevallig onder een andere politie-eenheid valt, er geen toegang wordt verleend voor C2000. De boa capaciteit verschilt per gemeente. Binnen de afspraken over samenwerking met de politie dient dan ook ruimte te zijn voor lokaal maatwerk.

Handhaven is een vak en de boa openbare ruimte moet voldoende zijn toegerust om de opdracht vanuit de samenleving te vervullen. Dit betekent ook het beschikken over een effectief sanctie-instrumentarium. Wel moet voorkomen worden dat we gaan naar een ontwikkeling van 408 afzonderlijke korpsen naast de nationale politie. Dan zijn we terug bij af en is de investering in de nationale politie voor niets geweest.